

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Н. О. Офіленко, А. П. Кайнаш,
О. В. Калашник, С. Е. Мороз

РИНОК І РЕСУРСИ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ
«Центр учбової літератури»
2011

УДК 339.13(075.8)

ББК 65.42я73

Р 51

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(Лист № 1/11-2511 від 30.03.2011р.)*

Рецензенти:

Бірта Г. О. – доктор сільськогосподарських наук, професор;

Войтенко С. Л. – доктор сільськогосподарських наук, професор;

Кожушко Г. М. – доктор технічних наук, професор.

Офіленко Н. О., Кайнаш А. П., Калашник О. В., Мороз С. Е.

Р 51 Ринок і ресурси споживчих товарів. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 184 с.

ISBN 978-966-364-920-7

Навчальний посібник присвячений вивченню та аналізу ринку і ресурсів продовольчих і непродовольчих товарів України, вивчає комплексну оцінку споживчого ринку, його потенціал і тенденції розвитку.

Основна частина навчального посібника розкриває закономірності та принципи розміщення ресурсів споживчих товарів України, основні їх складові, дає комплексну оцінку споживчого ринку, аналізує його потенціал і тенденції розвитку.

УДК 339.13(075.8)

ББК 65.42я73

ISBN 978-966-364-920-7

© Офіленко Н. О., Кайнаш А. П.,
Калашник О. В., Мороз С. Е., 2011
© Центр учбової літератури, 2011.

Передмова	6
Розділ 1. РИНОК І РЕСУРСИ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ	7
1.1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧИХ РЕСУРСІВ ТА СТВОРЕННЯ РИНКУ	7
1.1.1. Особливості сільськогосподарського виробництва та їх вплив на формування продовольчих ресурсів	7
1.1.2. Умови і чинники формування продовольчого ринку	15
1.1.3. Соціально-економічна оцінка функціонування ринку продовольства	18
<i>Контрольні питання</i>	23
1.2. РИНОК І РЕСУРСИ ЗЕРНОБОРОШНЯНИХ І ПЛОДООВОЧЕВИХ ТОВАРІВ, ЦУКРУ І СУПУТНІХ ПРОДУКТІВ, КАРТОПЛІ І ПРОДУКТІВ ЇЇ ПЕРЕРОБКИ	23
1.2.1. Структура продовольчого ринку	23
1.2.2. Ринок і ресурси зерноборошняних і плодовоовочевих товарів	27
1.2.3. Ринок і ресурси цукру і супутніх продуктів (патока, харчові кислоти)	29
1.2.4. Виробництво картоплі і продуктів її переробки (крохмаль і спирт)	31
<i>Контроль питання</i>	32
1.3. РИНОК І РЕСУРСИ РОСЛИННИХ ОЛІЙ, ВИНОГРАДУ І ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ, ТЮТЮНУ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОЇ ПЕРЕРОБКИ, ХМЕЛЮ І ПРОДУКТІВ, ЩО З НЬОГО ВИГОТОВЛЯЮТЬ	33
1.3.1. Ринок і ресурси рослинних олій, а також продуктів їх переробки (маргарин, мило)	33
1.3.2. Виробництво свіжого винограду, ринок продуктів їх переробки	34

1.3.3. Вирощування тютюну і виробництво з нього сигарет, цигарок, курильного тютюну і махорки, а також одержання нікотинових препаратів, лимонної та яблучної кислот . . .	35
1.3.4. Вирощування хмелю для пивоваріння і виробництво з нього дріжджів, лікарських препаратів та косметичних засобів, лаків і фарб	37
<i>Контрольні питання</i>	39

1.4. РИНОК І РЕСУРСИ ПРОДУКТІВ ТВАРИННИЦТВА, РИБИ І РИБНИХ ТОВАРІВ, ПРОДУКТІВ БДЖОЛЯРСТВА. 40

1.4.1. М'ясне скотарство, свинарство, птахівництво і вівчарство, а також м'ясні продукти з них	40
1.4.2. Ринок і ресурси молока і молочних товарів	43
1.4.3. Риба і рибні товари	45
1.4.4. Мед і інші продукти бджільництва (віск, пилок, прополіс, маточне молочко)	47
<i>Контрольні питання</i>	48

1.5. АНАЛІЗ І СТАН РОЗВИТКУ ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ 49

1.5.1. Механізм насичення ринку продовольства.	49
1.5.2. Сучасний стан розвитку продовольчого ринку	53
1.5.3. Ринкові відносини в аграрному виробництві України	58
<i>Контрольні питання</i>	65

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА. 66

Розділ 2. РИНОК І РЕСУРСИ НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ 67

2.1. ФОРМУВАННЯ І СТРУКТУРА РИНКУ НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ. 67

2.1.1. Особливості виробництва непродовольчих товарів	67
2.1.2. Структура ринку непродовольчих товарів	68
2.1.3. Структура ринку непродовольчих товарів України	70
2.1.4. Умови формування і аналіз функціонування ринку непродовольчих товарів України	75
<i>Контрольні питання</i>	77

2.2. ПОТЕНЦІАЛ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЛЕГКОЇ І ТЕКСТИЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРИКОТАЖНОЇ, ШКІРЯНОЇ І ХУТРЯНОЇ ГАЛУЗІ. 78

2.2.1. Особливості виробництва легкої і текстильної промисловості	78

2.2.2. Трикотажна промисловість.	96
2.2.3. Шкіряна і хутряна галузі виробництва.	97
<i>Контрольні питання</i>	104
2.3. РИНОК І РЕСУРСИ ТОВАРІВ ЛІСОВИРОБНИ-	
ЧОГО КОМПЛЕКСУ, ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.	104
2.3.1. Ринок і ресурси деревопереробного виробництва (фанера, меблі, будівельні матеріали з деревної сировини)	104
2.3.2. Целюлозно-паперове виробництво (целюлоза і виробництво картону)	121
2.3.3. Виробництво поліграфічної продукції	123
<i>Контрольні питання</i>	124
2.4. РИНОК І РЕСУРСИ БУДІВЕЛЬНИХ ТОВАРІВ,	
ФАРФОРОВО-ФАЯНСОВИХ ВИРОБІВ І ВИРОБІВ З	
ПЛАСТМАС	124
2.4.1. Ринок і ресурси промисловості будівельних матеріа- лів, будівельних конструкцій і деталей.	124
2.4.2. Виробництво фарфорово-фаянсових виробів	144
2.4.3. Вироби з пластмас	151
<i>Контрольні питання</i>	170
2.5. ПОТЕНЦІАЛ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ	
ТОВАРІВ ДЛЯ БЛАГОУСТРОЮ ЖИТЛА І ТОВАРІВ	
КУЛЬТУРНО-ПОБУТОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	170
2.5.1. Електро-побутові прилади	170
2.5.2. Культурно-побутові товари	178
<i>Контрольні питання</i>	183

Сучасна нестабільна ситуація на ринку продовольчих і непродовольчих товарів України, що викликана невмінням правильно господарювати, призводить до занепаду економіки країни в цілому.

Сучасний ринок України — це один з феноменів, який зумовлює складну систему господарювання, в якій тісно взаємодіють ринкові закономірності, численні регулюючі інститути (передусім державні) і масова свідомість.

Питання нормалізації споживчого ринку сьогодні для багатьох регіонів світу, в тому числі і нашої держави, є надзвичайно актуальним.

В економіці України проблема збалансованості попиту й пропозиції, споживчого ринку в цілому породжується диспропорціями відповідних підрозділів суспільного виробництва. Розвиток економіки останні роки характеризується значними зрушеннями в структурі національного господарства, специфікою в темпах і динаміці розвитку промисловості, сільського господарства, а також внутрішнього ринку країни. За ці роки змінилися організаційна структура виробничо-збутового апарату фірм, структура і характер зв'язків у виробництві, збуті, розподілі і споживанні.

Від правильного визначення тенденцій і закономірностей розвитку споживчого ринку, прогнозу впливу на них окремих суб'єктів господарської діяльності, правильної оцінки своїх можливостей і сил залежить економічна стабільність країни.

Ресурси — в економіці розглядаються як складові елементи виробничого потенціалу, якими володіє країна і які використовуються для економічного, соціального, науково-технічного розвитку.

Ефективність функціонування аграрної сфери, а також комплексу галузей виробництва непродовольчих товарів як джерела забезпечення споживчого ринку власними товарними ресурсами залежить від економічної політики держави.

Для вирішення проблем ринку споживчих товарів потрібно підвищувати відповідний рівень знань майбутніх фахівців товарознавчого профілю про ринок і розміщення ресурсів України з урахуванням рівня розвитку і структури господарства, природно-ресурсного потенціалу. Кваліфікований товарознавець повинен знати не тільки специфіку регіональних умов функціонування підприємств і комплексів, а також повинен бути спроможний визначити, де виробляти продукцію, щоб досягти запланованих цілей з оптимальними витратами коштів.